

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 31.01.2025

Vår ref.: 201905790-71 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Oversendelse av klage på vedtak om konsesjon for Fritzøe kraftverk, Larvik kommune i Vestfold

NVE ga konsesjon til Fritzøe kraftverk i vedtak av 12.12.2024. NVE har mottatt klager på vedtaket. Vi kan ikke se at det i klagen er nye momenter av betydning for vårt vedtak. NVE opprettholder derfor vedtaket og oversender saken til Energidepartementet for endelig avgjørelse.

Fritzøe kraftverk ble 7.10.2022 kalt inn til konsesjonsbehandling etter § 66 i vannressursloven. NVE mottok søknad fra Fritzøe Energi om tillatelse etter vannressursloven § 8 til videre drift av Fritzøe kraftverk. NVE gav tillatelse til videre drift den 12.12.2024.

Klager

NVEs vedtak er påklaget av Naturvernforbundet (5.1.2025) og Kjetil Emhjellen (Langstrand Nyttige Selskap, Redd villaksen, m.fl.) (3.1.2025). Det er klaget i rett tid, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn for klage

Det vesentligste ankepunktet til vedtak er at NVE gjennom denne tillatelsen ikke har satt vilkår som muliggjør vandring av laks og ørret forbi dammen i Farrisvannet. Det åpnes kun for ålevandring forbi dammen. I tillegg er det påpekt en navnefeil i konsesjonsdokumentet og stilt krav om visse presisering av teksten i noen av standardvilkårene i konsesjonen. Det er også ytret ønske om et informasjonsmøte i forkant av gjennomføring av tiltakene i Hammerdalen.

Naturvernforbundet presiserer imidlertid at de ikke er imot at det er gitt tillatelse til videre drift av kraftverket.

I det følgende refereres hovedpunktene i klagen:

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Naturvernforbundet:

«(...)

NiL mener imidlertid at det må stilles krav til at laks og sjørret skal kunnet vandre opp i Farris-Siljanvassdraget slik det har vært mulig en gang i tiden. For å få til dette må det stilles krav til at det må bygges laksetrapp forbi Farrisdammen. Det er beklagelig at dette ikke ble tatt med i planen da det ble bygget ny E-18 forbi Farris. Dette er igjen et bevis på manglende samarbeid mellom de aktuelle statsetater.

(...)

NiL mener det er betydelig større potensial i vassdraget ovenfor Farrisdammen enn nedenfor når det gjelder gyteforhold og smoltproduksjon. Med flere årlige flommer i Farriselva har vi liten tro på at yngel og egg vil overleve. Her er det så store krefter i sving at både yngel, egg og gytegrus vil bli skylt på havet.

(...)

Det har gjennom mange år vært et ønske om å få laks og ørret tilbake i Farris-Siljanvassdraget. Nå er det på høy tid at det legges til rette for dette. Det er i dag stort fokus på restaurering av natur, det er på tide å gå fra ord til handling. NiL mener derfor at Treschow-Frtizøe må pålegges å sørge for at laks og ørret igjen kan få vandre opp i Farris-Siljanvassdraget, noe som ikke har vært mulig på omtrent 400 år. NiL ber derfor Energidepartementet stille krav om dette.»

Kjetil Emhjellen:

« Oppsummert ber vi om:

- i. at ny justert konsesjonsbrev med riktige vilkår/pålegg sendes ut (se påpekte feil under)
- ii. et bredt anlagt orienteringsmøte om hvordan byelven Farriselva kan bli i fremtiden med NVE og eventuelle andre som f.eks Vannområde Siljan- Farris.
- iii. en utsatt frist for å klage, til etter ny justert konsesjonsbrev med riktige vilkår/pålegg er sendt ut og det er arrangert et orienteringsmøte av NVE.»

Søkers kommentarer

Klagene ble oversendt søker for kommentar. De har følgende tilbakemelding i e-post av 28.1.2025:

«Vi har gjennomgått de innkomne klagene og kan ikke se at de inneholder nye opplysninger eller forhold som ikke allerede er behandlet i søknaden, miljøplanen eller de tidligere høringsuttalelsene med tilhørende tilsvær.

Vi anser derfor at det ikke er behov for ytterligere kommentarer fra vår side før klagene kan behandles.»

NVEs vurderinger

NVE konstaterer at det ikke klages på at det gis tillatelse til videre drift av kraftverket, men at klagen i hovedsak grad retter seg mot NVEs vurderinger og vilkårene for konsesjonen.

Naturvernforbundet og Emhjellen er begge opptatt av at det ikke er stilt krav om tiltak som sikrer vandring av ørret og laks forbi dammen i Farrisvann og videre opp i Siljan-Farrisvassdraget. NVE kan imidlertid ikke se at det er anført argumenter i klagen om dette temaet som ikke var kjent under NVEs sluttbehandling.

NVE viser til at temaet er grundig behandlet i vedtaket, og at vi ikke avskriver mulighetene for å i fremtiden vurdere å sikre laksefisk vandringsmuligheter forbi dammen. Vi vurderte spørsmålet om vandring slik i vårt vedtak:

«NVE registrerer at det er ulikt syn på hvorvidt temaet anadrom fisk ovenfor dammen bør inngå i denne saken eller ikke. I vårt innkallingsvedtak og annen korrespondanse om saksgang for søknad og teknisk plan, understreket vi at det er strekningen nedenfor dammen som er i fokus i denne omgang. Det er her det er enklest å få til klare forbedringer og hvor potensialet er størst. Vi skrev følgende om potensialet:

«Vassdraget har etter vårt syn et potensial for produksjon av vandrende fisk (i første omgang for ål, sjørret, og muligens laks på sikt), og da særlig på strekningen nedenfor dammen. Potensialet ovenfor dammen er det av flere grunner knyttet noe usikkerhet til. Eksisterende kraftverk i vassdraget ovenfor Farrisvannet, begrenset naturlig tilsig i sidebekker og predasjon er noen av faktorene som gjør potensialet usikkert.»

I tillegg til usikkerhet knyttet til hva som er det reelle potensialet for anadrom fisk ovenfor dammen, er det fysiske forhold rundt damområdet (eks. kvikkleireforekomster og eksisterende infrastruktur) som gjør det teknisk utfordrende å få på plass opp- og nedvandringsløsninger i tråd med mønsterpraksis. Det vil være nødvendig med grundigere utredninger og nytte/kost vurderinger før det eventuelt blir aktuelt å se nærmere på utvidelse av anadrom strekning. Også virkninger for drikkevann og fiskeregler må belyses nærmere før en ev. vurderer å åpne for anadrom fisk.

Kravet om å åpne Siljan-Farrisvassdraget for anadrom fisk i tillegg til ål er ikke ulikt tilsvarende krav i Kragerøvassdraget. I Kragerøvassdraget er regulanten Skagerak Energi i første omgang pålagt av Miljødirektoratet å utrede tiltak for reetablering av laks og effektiv toveis vandring av anadrom fisk og ål i hele vassdraget, herunder opp og nedvandring forbi en rekke kraftverk. Forslag til endelig tiltaksplan skal foreligge innen 1. juni 2026. Mattilsynet region Øst mener det må iverksettes tiltak umiddelbart og traff 12. september 2024 vedtak om tiltak i Kragerøvassdraget etter dyrevelferdsloven §§ 3 og 15. Vedtaket er påklaget av Skagerak Energi med henvisning til utredningen som pågår. Med ca. 70. kilometer elvestrekning har NINA (Norsk institutt for naturforskning) anslått et produksjonspotensial i Kragerøvassdraget på mellom 34 000 og 80 000 smolt, som igjen kan gi grunnlag for årlige fangster på mellom 1900 og 4500 kg. laks. Kragerøvassdraget har dermed potensial til å bli et av de store laksevassdragene på Østlandet i framtiden. Sammenliknet med dette er

potensialet for laks i Siljan-Farrisvassdraget begrenset og kost/nyttevurderingen ved tiltak blir derfor vesentlig forskjellig fra Kragerøvassdraget.

NVE vil imidlertid ikke avskrive mulighetene for en fremtidig reintroduisering av anadrom fisk i Siljan- Farrisvassdraget, men vi opprettholder våre tidligere vurderinger om at det er strekningen fra dammen og ned til sjøen som er sentral i denne omgang. Hvorvidt det i fremtiden bør åpnes for anadrom fisk i vassdraget kan eventuelt vurderes nærmere etter at en har fått erfaring med reetableringstiltakene i Farriselva. Grundigere utredninger av de ovennevnte forholdene som i dag er beheftet med usikkerhet vil også måtte inngå i en slik vurdering.»

NVE registrer at Naturvernforbundet er bekymret for at gytegrus, rogn og yngel vil bli skylt på havet under flommer i Farriselva. Vi viser til at dette er et forhold som vil inngå i detaljplanleggingen og utformingen av aktuelle tiltak på strekningen. Temaet er også omtalt i eksisterende miljøplaner, så det er en problemstilling man er klar over.

Om detaljplan og medvirkning

Emhjellen ønsker et bredt anlagt orienteringsmøte med NVE og eventuelle andre, som for eksempel Vannområde Siljan- Farris, om planer for hvordan Farriselva kan bli i fremtiden.

NVE viser til at de endelige detaljene for hvordan tiltakene i Farriselva vil bli utformet vil gis i en detaljplan. Konsesjonæren skal først legge frem en fremdriftsplan for tiltak for miljøtilsynet i NVE innen 3 måneder etter vedtaksdato for konsesjonen. Fremdriftsplanen skal inneholde en tidsangivelse for innsendelse av detaljplaner for miljø og landskap for de enkelte tiltak.

Etter at NVE har mottatt en komplett detaljplan, sendes denne på en begrenset høring til kommunen, fylkeskommunen, statsforvalteren og eventuelle andre relevante høringsparter. Høringsperioden er på minimum 3 uker. Vi anbefaler konsesjonæren å ha dialog med høringspartene når detaljplanen utarbeides.

Dersom det i høringen kommer inn vesentlige merknader til planen, vil NVE be om at konsesjonæren svarer ut merknadene, og eventuelt sender inn en oppdatert detaljplan.

NVE mener dette vil sikre en tilfredsstillende medvirkning til hvordan de endelige planene for Farriselva blir.

Om presisering av begrepet «fisk».

Emhjellen påpeker at det i konsesjonsvilkårene er nevnt tiltak for fisk uten nærmere presisering og er bekymret for at dette kun er ål og stasjonær fisk.

NVE viser til at vi i vårt vedtak er tydelige på at hovedhensikten med å kalle inn kraftverket til konsesjonsbehandling er å forbedre miljøforholdene for ål, sjørørret, stasjonær ørret og laks, og at det er dette vi legger i begrepet «fisk». Det fremgår også av konsesjonen at konsesjonæren kan bli pålagt etterundersøkelser for å dokumentere at vilkårene i

konsesjonen i tilstrekkelig grad forbedrer forhold for laksefisk og ål på elvestrekningen i Hammerdalen.

Om konsesjonsvilkårene

I vassdragskonsesjon er det nevnt et annet vassdrag enn Farrisvassdraget under naturforvaltningsvilkårenes pkt. 6. Dette er rettet opp og den korrigerte versjonen av vassdragskonsesjonen er lagt ut på NVEs nettside for konsesjonssaken og lagret på saken.

Om kommentarer og ønske om å endre på vilkårene i konsesjonen viser vi til at de fleste av disse vilkårene er standard vilkår med likelydende ordlyd for alle saker.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye vesentlige momenter for saken. En del av de merknadene som kom inn vil etter vårt syn håndteres i forbindelse detaljplanarbeidet. Vi finner ikke grunnlag for å endre vårt vedtak av 12.12.2024 og opprettholder tillatelsen til videre drift av Fritzøe kraftverk med tilhørende vilkår.

Herved oversendes saken til Energidepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.

Med hilsen

Håkon Berg Sundet
fagleder

Eilif Brodtkorb
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Energidepartementet

Kopimottakerliste:

FRITZØE ENERGI AS
NATURVERNFORBUNDET I LARVIK
Kjetil Emhjellen